

**Luokanopettajien valmiudet opettaa käsitöitä
monimateriaalisessa ympäristössä:
täydennyskoulutusten rooli opettajuuden
kehittämisessä**

Käsityökasvatus
kandidaatintutkielma

Laatijat:
Hilla Meri
Essi Soukainen

Ohjaaja:
Yliopistonlehtori Virpi Yliverronen

16.4.2025
Rauma

Kandidaatintutkielma

Oppiaine: Käsityökasvatus

Tekijät: Hilla Meri, Essi Soukainen

Otsikko: Luokanopettajien valmiudet opettaa käsitöitä monimateriaalisessa ympäristössä: täydennyskoulutusten rooli opettajuuden kehittämisessä

Ohjaaja: yliopistolehtori Virpi Yliverronen

Sivumäärä: 31 sivua

Päivämäärä: 16.4.2025

Tutkimus koskee luokanopettajien valmiuksia opettaa käsitöitä ympäristössä, jossa monimateriaalisuus ja kokonainen käsityöprosessi ovat keskiössä. Kaikilla luokanopettajilla ei voi olla absoluuttista tietämystä käsityöopetuksessa, mutta riittäkö nykyinen taitotaso innostavan sekä opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen.

Tutkimus on toteutettu aineistolähtöisenä, laadullisena sisällöntutkimuksena, johon on otettu elementtejä myös määrällisestä sisällönanalyysistä. Vastaukset on kerätty Webropol - kyselylomakkeen avulla, jotka lähetettiin Porin Kaupungin alakoulujen opettajille. Aineistoon kuuluu 19 vastaajaa, jotka ovat vastanneet sekä Likertin asteikolla että avoimiin kysymyksiin.

Avoimien kysymysten vastaukset ovat teemoiteltu ja niistä muodostui neljä teemaa: työohjeiden saatavuus joko fyysisenä tai verkkosivulla, opetussuunnitelman mukainen käsityö sekä koulutus erilaisiin työtapoihin. Lopuista viidestä teemasta muodostuu kategoria "muut", johon kuuluu esimerkiksi skeptisyys monimateriaalisuutta kohtaan, rahalliset resurssit, motivaatio ja eriyttäminen sekä ei minkäänlaista tarvetta parantamiselle.

Tutkimus osoitti, että luokanopettajat olisivat valmiita lisä- tai täydennyskoulutuksille joko verkossa tai lähiopetuksena. Lisäksi opettajat toivoisivat materiaalipankkia, johon luokan- sekä käsityöopettajat voivat lisätä ohjeita eri käsitöihin ja ne olisivat perusopetuksen opetussuunnitelman tavoitteen mukaisia.

Tulokset ovat samansuuntaisia aiempien tutkimustulosten kanssa, vaikka tulkinnallisuuden varaa on jätetty. Saadut vastaukset eivät täysin vastaa teoriapohjaa, mutta samoja asioita sekä teemoja on löydetty sekä tämän tutkimuksen tulosten että aikaisempien tutkimusten välillä.

Avainsanat: käsityö, monimateriaalinen käsityö, opettajien täydennyskoulutus, täydennyskoulutus

1	Johdanto	5
2	Monimateriaalisuus käsitöissä	7
2.1	Monimateriaalisuus innostajana ja eheyttäjänä	8
2.1.1	Käsillä tekeminen ja kokemalla oppiminen	9
2.2	Monimateriaalisen käsityön opetuksen haasteita	10
2.2.1	Käsityön opetuksen tuntijako	10
2.2.2	Käsityön opetuksen tulevaisuus Suomessa	10
2.2.3	Teknologiakasvatuksen sukupuolittuneisuus	11
3	Opettajien lisäkouluttautuminen sekä täydennyskoulutus	12
3.1	Opettajan elinikäisen oppimisen tukeminen täydennyskoulutuksen avulla	12
3.2	Opettajien täydennyskoulutusten haasteet	13
3.3	Täydennyskoulutuksien tarve erityisesti käsityön opetuksen kontekstissa	14
3.4	Opettajan motivaatio ammattitaidon kehittämisessä	14
4	Teoreettinen viitekehys ja tutkimuskysymykset	17
4.1	Teoreettinen viitekehys	17
4.2	Tutkimuskysymykset	18
5	Tutkimuksen toteutus	20
5.1	Osallistujat ja aineistonkeruu	20
5.2	Tutkimusmenetelmä	20
5.3	Tutkimusetiikka ja luotettavuus	21
6	Tulokset	23
6.1	Vastaajien kokemus käsityön opettamisesta sekä koulutustausta	23
6.2	Vastaajien kokemus monimateriaalisuudesta sekä kokonaisesta käsityöprosessista	24
6.3	Vastaajien toiveet täydennyskoulutusten sisällöille	26
7	Johtopäätökset	29
7.1	Monimateriaalisuus opetuksen lähtökohtana	29
7.2	Tukea opettajille lisä- ja täydennyskoulutuksella	29
7.3	Kyselylomakkeen epäkohdat ja tulkinnanvaraisuus	30
8	Pohdinta	32
	Lähteet	34
	Liitteet	37
	Liite 1. Saatekirje	37
	Liite 2. Tietosuojailmoitus	38
	Liite 3. Webropol -kysely	41

1 Johdanto

Tutkimuksemme käsittelee luokanopettajien valmiuksia opettaa käsitöitä monimateriaalisessa oppimisympäristössä. On tärkeää, että jokainen oppilas saa tasavertaisen sekä nykyaikaisen käsityön opetuksen, joka motivoi, innostaa sekä auttaa oppilasta ymmärtämään käsityön merkityksen (Pöllänen & Kröger, 2004). Opetussuunnitelmassa korostuu lisäksi kokonainen käsityö, jonka toteuttamiseen vaaditaan opettajalta tietämystä käsityön eri prosesseista, materiaalitietoutta sekä ymmärrys monimateriaalisuudesta (Jaatinen & Lindfors, 2016).

Monimateriaalisessa käsityöopetuksessa hyödynnetään eri käsityötekniikoita sekä materiaaleja, jotta oppilas voi luoda toimivan ja esteettisen lopputuloksen. Tekniikat voivat olla joko pelkän tekstiilikäsityön tai teknisen käsityön työtapoja ja niiden yhdistelmiä. Kokonainen käsityöprosessi on se kokonaisuus, jonka oppilas luo harkiten työtavat ja materiaalivalinnat ideointiin, suunnitteluun valmistamiseen ja arviointiin. Oppilas luo tuotteen vastaamaan johonkin ongelmaan ja hyödyntää omaa tietoa sekä taitoa hyödyntääkseen eri käsityötekniikoita. (Jaatinen & Lindfors, 2016.)

Ihmisen oppiminen on elinikäistä, se ei lopu ammatin saamiseen tai koulujen päättymiseen. Ammattitaidon kehittämiseksi opettajan on tärkeää ottaa selvää muun muassa uuden voimaan astuneen opetussuunnitelman teemoista ja tarvittavista opetustavoista. (Lehtinen, n.d.) Monimateriaalisuus käsitteenä voi tuntua monelle vieraalta, varsinkin jos käsitöiden opetuksesta on jo enemmän aikaa. On tärkeää, että elinikäistä oppimista ja ammattitaidon kehittämistä voitaisi tukea ylimääräisillä koulutuksilla, esimerkiksi suoritettavalla verkkokurssilla tai muulla toteutettavalla koulutuksella.

Elinikäisen oppimisen tukemiseksi opettajille tarvitaan täydennyskoulutuksia käsitöiden opettamiseen, jotta on mahdollista toteuttaa opetussuunnitelman mukaista monimateriaalista käsityön opetusta syvemmin (Lehtola & Wilen, 2010). Täydennyskoulutuksen toteutuksessa on tullut nykypäivänä vastaan haasteita suurien leikkauksien myötä. Tämä hankaloittaa täydennyskoulutuksien toteuttamista sekä niiden saatavuutta, vaikka täydennyskoulutuksille olisi aina tarvetta. (YLE, 2024.)

Jos luokanopettaja on opettanut käsityötä 2014 valtakunnallisen opetussuunnitelman voimaan astumisen jälkeen, pitäisi yhteinen käsityö ja monimateriaalisuus olla käytössä opetuksessa. On kuitenkin luokanopettajia, jotka eivät ole opettaneet käsitöitä tämän opetussuunnitelman

aikana ja haluammekin tutkia, kuinka hyvin näillä luokanopettajilla on yhteinen käsitys sekä monimateriaalisuus hallussa. Tutkimuksella selvitämme, tarvitsevatko luokanopettajat lisä- ja täydennyskoulutuksia monimateriaalisen käsityön opettamiseen, ja mitä sisältöjä tai muita materiaaleja opettajat kokevat tarvitsevan opettamisen tukena. Kaiken lähtökohta on, että kaikki oppilaat ansaitsevat opetussuunnitelman mukaista, innostavaa käsityön opetusta.

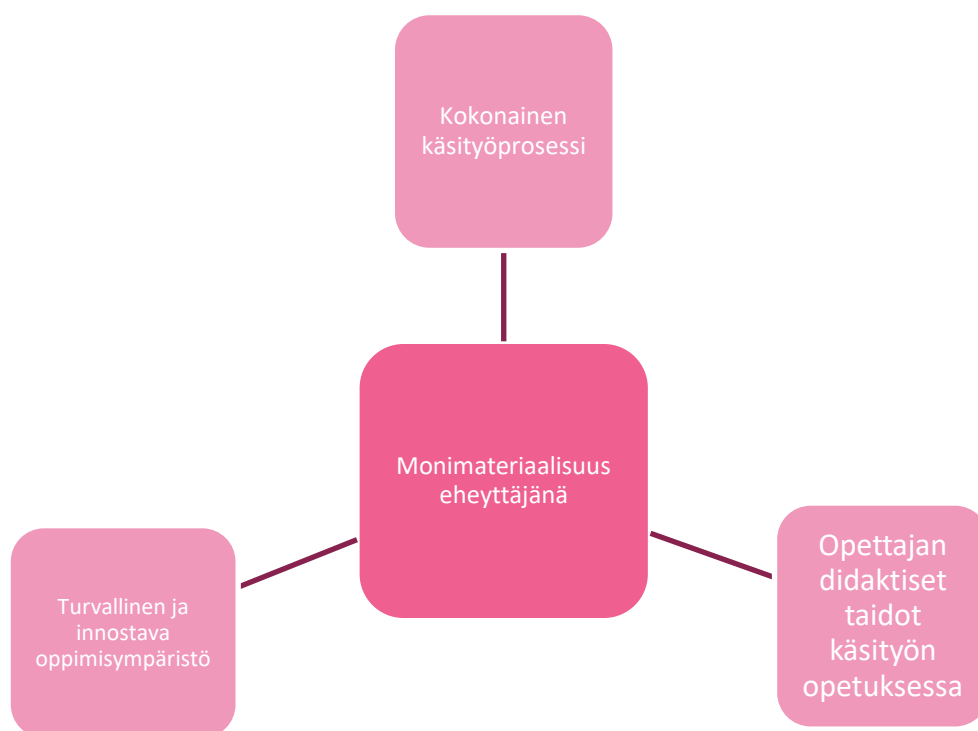
2 Monimateriaalisuus käsitöissä

Käsitlemme monimateriaalista käsityöopetuksen teoriaa osittain myös aineenopettajan näkökulmasta, sillä aihetta on tutkittu huomattavan vähän luokanopettajien näkökulmasta. Monimateriaalinen käsityö koskee kaikkia peruskoulun luokka-asteita 1–9, ja käsityön aineenopettajia löytyy sekä luokka-asteilta 1–6 että 7–9. Teoriapohja pyrkii ohjaamaan tutkimustamme yleisellä tasolla, joka voidaan liittää myös alakoulun käsityöopetukseen, oli opettajana luokanopettaja tai aineenopettaja.

Käsityön opetuksen tavoitteena on ohjata oppilaita hallitsemaan kokonainen käsityöprosessi. Käsityön oppiaine on monimateriaalinen, jossa yhdistyvät käsityöilmaisuus, muotoilu sekä teknologia. Käsityöhön kuuluu niin itsenäinen kuin yhteisöllinenkin suunnittelu ja valmistus sekä prosessin arviointi. Työskentelyssä korostuvat kokeileva, luova ja tutkiva ote, ja siinä hyödynnetään monipuolisia visuaalisia, materiaalisia ja teknisiä ratkaisuja. (Opetushallitus, 2014.)

Käsityön opetuksessa oppilaat oppivat soveltamaan teknologiaa ja hyödyntämään hankittuja taitojaan arjessa. Lisäksi se kehittää avaruudellista hahmotuskykyä, tuntoaistia ja käsillä tekemisen taitoja, jotka edistävät motorisia valmiuksia, luovuutta ja suunnittelutaitoja. Opetus tukee pitkäjänteistä ja innovatiivista työskentelyä sekä tarjoaa onnistumisen kokemuksia, jotka vahvistavat itsetuntoa. (Opetushallitus, 2014.)

Oppilaiden omat kiinnostuksen kohteet ja yhteisöllinen toiminta ovat keskeisessä roolissa. Käsityön opetuksessa tarkastellaan laajoja teemoja kokonaisvaltaisesti, yhdistäen eri oppiaineita luonnollisella tavalla. Materiaalisen maailman tuntemus tukee kestäväää elämäntapaa ja kehitystä. Opetuksessa huomioidaan oppilaiden oma elinympäristö, paikallinen kulttuuriperintö ja yhteisön monimuotoisuus. Käsityö kasvattaa eettisesti tiedostavia, aktiivisia ja osaavia kansalaisia, jotka arvostavat omaa kädentaitoaan ja haluavat vaalia ja kehittää käsityökulttuuria. (Opetushallitus, 2014.)

Kuvio 1. Monimateriaalisuus eheyttäjänä.

Kuviossa keskellä on monimateriaalisuus eheyttäjänä, joka muodostuu tutkimuksessamme kolmesta tekijästä: turvallisesta sekä innostavasta oppimisympäristöstä, opettajan didaktisista taidoista sekä kokonaisesta käsityöprosessista. Luokkahuone, jossa on turvallinen ja innostava ilmapiiri, on jokaisen miellyttävän käsityöoppitunnin perusta. Haasteena monimateriaalisuuden näkökulmasta on kuitenkin luokkatilojen erillään oleminen (Lindfors & Jaatinen, 2016). Opettajalla tulee olla riittävät didaktiset taidot tuottaa oppilaan näkökulmasta luotettavaa opetusta, joka innostaa toimimaan ja tukee ongelmanratkaisua käsityön kontekstissa (Lindfors & Jaatinen, 2016). Kokonainen käsityöprosessi tukee oppilaan ongelmaratkaisutaitoja ja ohjaa oppilasta miettimään materiaalisia valintoja käsityössä luomaan esteettisen sekä toimivan lopputuotteen (Opetushallitus, 2014).

2.1 Monimateriaalisuus innostajana ja eheyttäjänä

Monimateriaalisen käsityön on tarkoitus innostaa oppilasta kokeilemaan, luomaan ja ajattelemaan omia valintojaan käsityöopetuksessa. Oppilaat keksivät itse ratkaisuja ongelmiin yhdistäen eri tekniikoita ja tekemällä itse harkittuja valintoja toteuttaakseen itseään. (Lindfors & Jaatinen, 2016.) Opetushallituksen (2014) perusopetuksen käsityöopetuksen perusteet kannustavat oppilaita innovatiiviseen sekä monimateriaaliseen työskentelyyn.

Innostavaa ja kokeilevaa käsityötä voidaan harjoittaa kouluissa esimerkiksi yhteisopettajuuden voimin. Tällöin kaksi opettajaa voivat yhdistää vahvimmat osaamisalueensa ja luoda toimivan sekä innostavan oppimisympäristön oppilaille (Krapu, Lindfors & Rönkkö, 2019). Opettaminen voi olla yksinäistä ja se näkyy oppilaalle opettajan uupumuksena sekä vähemmän innostavana ympäristönä. Yhteisopetus koostuu suunnittelusta, ideoinnista sekä arvioinnista ja kaikki nämä vaiheet helpottuvat, kun opettaja saa rinnalleen toisen näkökulman. (Vistbacka, 2023.)

Vaikka opetussuunnitelman (2004) puitteissa on saanut valita itselleen mieluisan käsityön, tekstiilin tai teknisen, valinnat ovat olleet hyvin sukupuolittuneita. Lähes kaikki tytöt valitsevat tekstiilin ja pojat teknisen. Monimateriaalinen käsityö mahdollistaa eri tekniikoiden oppimiseen ilman kavereiden luomaa ryhmäpainetta valita käsityön suuntaus. Oppilaat saavat paremman käsityksen monimateriaalisesta maailmasta ja eri työtavoista, mikä voi parhaimmillaan edistää sukupuolten välistä tasa-arvoa. (Lepistö & Lindfors, 2015.)

2.1.1 Käsillä tekeminen ja kokemalla oppiminen

Monimateriaalinen käsityö yhdistää kokonaisvaltaisen suunnittelun ja valmistusprosessin hyödyntämällä monipuolisesti erilaisia materiaaleja, niin pehmeitä kuin kovia. Oppilas kehittää luovia ja innovatiivisia ratkaisuja, joissa eri materiaalit yhdistyvät tarkoituksenmukaisesti tietyn ongelman ratkaisemiseksi. Käsityön ytimessä on materiaalien muokkaaminen käsillä, jolloin niiden ominaisuudet ja mahdollisuudet tulevat konkreettisesti esiin. (Lepistö & Lindfors, 2015.)

Käsillä tekeminen on keskeinen keino tiedon hankkimiseen ja kokeelliseen oppimiseen, sillä se mahdollistaa materiaalien ymmärtämisen käytännön kautta. Vaikka käsityössä hyödynnetään myös työkaluja, koneita ja erilaisia teknologioita, ihmisen suora kosketus materiaaliin on edelleen olennainen osa prosessia. Luonnossa materiaalit muodostavat elämän perustan, ja ihmiset käyttävät ja kehittävät niitä rakentaakseen ja laajentaakseen ympäristöään. Kun yksilö työskentelee materiaalien parissa, hän saa konkreettisen yhteyden aineelliseen maailmaan ja syventää ymmärrystään sen rakenteista ja mahdollisuuksista. (Lepistö & Lindfors, 2015.)

Monimateriaalinen käsityönopeus antaa jokaiselle lapselle mahdollisuuden tutustua erilaisiin tekniikoihin sekä materiaaleihin ilman sukupuolittuneen maailman stigmaa. Oppilaiden

loogista päättelykykyä vahvistaa löytämällä vastauksen maailman erilaisiin ongelmiin monimateriaalisen käsityön kautta. Omiin aisteihin ja vaistoihin luottaminen materiaalien ja työtekniikoiden valinnassa vahvistaa oppilaan taitoa käsityön oppiaineessa.

2.2 Monimateriaalisen käsityön opetuksen haasteita

2.2.1 Käsityön opetuksen tuntijako

Käsityön opetuksen tuntijako on ollut viime vuosina merkittävä huolenaihe. Perusopetuksen valtakunnalliset tavoitteet ja tuntimäärät määrittää valtioneuvoston asetuksessa, jonka mukaan käsityötä opetetaan kaikille oppilaille vuosiluokilla 1–9 yhteensä 11 vuosiviikkotuntia. Yksi vuosiviikkotunti vastaa 38 oppituntia lukuvuoden aikana. Perusopetuksen järjestäjät voivat myös painottaa käsityön opetusta osoittamalla sille osan taide- ja taitoaineiden valinnaisista 11 vuosiviikkotunnista. (Manninen & Rissanen, 2019.) Lisäksi oppilaille voidaan tarjota tekniseen tai tekstiilityöhön painottuvaa opetusta osana valinnaisten aineiden yhdeksän vuosiviikkotunnin kokonaisuutta. Nopeasti laskevat määrät valinnaisainetunneissa vaikuttavat myös käsityön aineenopettajien opetustuntimääriin, mikä huolestuttaa käsityönopettajien asemaa tulevaisuuden koulumaailmassa. (Kokko, Kouhia & Kangas, 2020.)

2.2.2 Käsityön opetuksen tulevaisuus Suomessa

Kansainvälisesti käsityö on poistettu opetussuunnitelmasta, koska arjessa ei ole enää tarvetta tuottaa niitä tuotteita, joita käsityön oppitunneilla on perinteisesti tehty (Lepistö & Lindfors, 2015). Opetussuunnitelma ei sisällä tarkkoja ohjeita käsityötuotteiden valmistamisesta, pedagogisista ratkaisuista tai siitä, mitä materiaaleja, työtapoja, tekniikoita tai teknologioita tulisi käyttää. Sen sijaan opetuksessa tulee huomioida oppilaiden yksilölliset kiinnostuksen kohteet, yhteisöllinen työskentely sekä laaja-alainen, oppiainerajat ylittävä teemojen käsittely. (Lindfors & Jaatinen, 2016.)

Perinteisestä opetusmallista, jossa oppilaat harjoittelevat erikseen teknisen työn tai tekstiilityön menetelmiä, on siirrytty laajempaan näkökulmaan, jossa oppilaat ratkaisevat käsityöllisiä ongelmia rakennetussa ympäristössä hyödyntäen monipuolisesti erilaisia materiaaleja, tekniikoita ja teknologioita. Koska pyrkimyksenä on mahdollistaa monimateriaalinen käsityö, oppimisympäristöjen sijoittaminen lähekkäin olisi tärkeää.

(Lindfors & Jaatinen, 2016.) Todellisuudessa käsityön oppimisympäristöt ovat kuitenkin edelleen usein sijoitettu kauas toisistaan, mikä vaikeuttaa materiaalien ja tekniikoiden yhdistämistä. Oppilaiden on siirryttävä tilasta toiseen, ja eri materiaalien parissa toimivien käsityönopettajien välinen yhteistyö sekä yhteisten projektien suunnittelu on haasteellista. (Lindfors & Jaatinen, 2016.)

Lisäksi oppilaiden käsityötaidot ovat heikentyneet huomattavasti viime vuosina. Käsityönopettajat kokevat tilanteen vakavaksi ja saattavat pitää monimateriaalista käsityötä jopa turvallisuusriskinä. (Kokko, Kouhia & Kangas, 2020.) Oppilaiden kognitiivisten taitojen heikentyminen vaikuttaa suoraan työturvallisuuteen, sillä työvälineiden oikea ja turvallinen käyttö on keskeinen osa opetusta. Työturvallisuuden varmistaminen on olennaista niin laitetta käyttävän oppilaan kuin koko ryhmän turvallisuuden kannalta.

2.2.3 Teknologiakasvatuksen sukupuolittuneisuus

Teknologiakasvatus on lisätty Opetushallituksen (2014) opetussuunnitelmaan oppiainerajat ylittävänä kokonaisuutena, jota tulisi käsitellä eri oppiaineiden yhteydessä.

Teknologiakasvatuksella on kuitenkin vahvat yhteydet käsityöhön ja se mielletään usein osaksi käsityön oppiainetta. Koska opetussuunnitelma ei määrittele teknologiakasvatuksen tarkkoja sisältöjä, sen opettamiseen liittyvät käytännöt vaihtelevat, eikä aiheesta ole saavutettu yhtenäistä näkemystä. (Kokko, Kouhia & Kangas, 2020.)

Teknisen käsityön opettajat pitävät teknologiakasvatusta luontevana osana teknistä käsityötä, sillä molemmat liittyvät keskeisesti tulevaisuuden teknologiseen kehitykseen ja niiden yhteydellä on erityistä merkitystä työelämän näkökulmasta. Tekstiilityön opettajat puolestaan näkevät teknologiakasvatuksen eheyttävänä kokonaisuutena, jota voitaisiin soveltaa myös tekstiilityössä. (Kokko, Kouhia & Kangas, 2020.)

3 Opettajien lisäkouluttautuminen sekä täydennyskoulutus

Erilaisille opettajille järjestetään erilaisia lisäkoulutuksia sekä täydennyskoulutusta.

Opettajien lisäkouluttamisella sekä täydennyskoulutuksella tarkoitetaan oman ammatillisuuden sekä opettajuuden kehittämistä. Täydennyskoulutuksella on monijakoinen tehtävä: huomioida koulutustarpeet oman opettajuuden mukaan sekä sen lisäksi huomioida koulutusjärjestelmän ulkopuoliset tahot. Näillä tahoilla on kiinnostusta tietää, miten ja mitä kouluissa opetetaan oppilaille. (Lehtola & Wilen, 2010.)

Suomessa täydennyskoulutusta opettajille on yleisimmin keskimäärin vuoden aikana kolme päivää VESO- tai TESO-päivillä. Näillä tarkoitetaan suunnittelu- sekä koulutuspäiviä, joiden tarkoituksena on kehittää opettajuutta ja kouluttautua opetusvelvollisuuden mukaisesti. (OAJ, 2024.) Suomessa järjestettävät täydennyskoulutukset ovat erilaisia, omakustanteisia sekä valtion rahoituksella toteutuvia lisä- tai täydennyskoulutuksia. (Lehtola & Wilen, 2010.)

Ajankohtaisena ongelmana on opettajien täydennyskoulutusten suuret leikkaukset. Rahoitusta ollaan leikkaamassa melkein 15 miljoonalla eurolla. Tällä summalla on täydennyskoulutettu joka vuosi tuhansia opettajia. Tämä vähentää täydennyskoulutusten määrää ja laatua tulevina vuosina huomattavasti. (Yle, 2024.) Ainekohtaiset täydennyskoulutukset ovat koulutustarjonnassa erityisen toivottuja, mutta valitettavasti eivät ole todennäköisiä leikkausten vuoksi.

3.1 Opettajan elinikäisen oppimisen tukeminen täydennyskoulutuksen avulla

Opettajien lisäkouluttamisella on myös positiivisia vaikutuksia. Esimerkiksi joidenkin näkökulmasta täydennyskoulutuksilla ja lisäkoulutuksilla on vaikutusta myös siihen, miten oppilas oppii. Oppilaan huomiointi luokkatilanteissa on koettu haasteeksi, koska oppimistapoja on monia ja näiden erityisempään huomiointiin tarvitaan mahdollisesti täydennyskoulutusta. Erityisesti oppilaiden mahdollisia erityisiä tarpeita huomioidessa on koettu täydennyskoulutus hyödylliseksi myös käsityöopetuksessa. Ainekohtaisesta täydennyskoulutuksesta on käsityön opetuksessa erityistä hyötyä esimerkiksi perehtymällä mahdollisesti uusiin tai itselle haastaviin aihealueisiin. Täydennyskoulutuksissa voidaan myös yhdessä pohtia ja ideoida, minkä avulla osallistujat voivat jakaa vinkkejä ja erilaisia ideoita, joita osallistujat voivat hyödyntää omassa opetuksessaan tai työelämässä.

Täydennyskoulutuksilla voidaan myös parantaa opettajien psyykkistä ja fyysistä jaksamista

luomalla mahdollisuuksien mukaan erilaisia yhteyksiä ja vertaistukea. (Lehtola & Wilen, 2010.)

Täydenniskoulutuksissa on hyötyä myös oppilaiden näkökulmasta. Kun opettaja on motivoitunut opettamaan, voi hän opetuksellaan innostaa oppilasta luomaan jotain uutta. Esimerkiksi myös tilanteessa, jossa tulee vastaan oppilas, jolla on eri äidinkieli erilaisista syistä, opettajan on tärkeää ylläpitää hyvää kielipohjaa myös käsityönopetuksessa. (Lehtola & Wilen, 2010.)

Täydennys- ja lisäkoulutuksesta on myös hyötyä neljässä eri näkökulmassa; yksilöllinen hyöty, työyhteisöllinen hyöty, työelämän hyöty sekä hyöty Suomen korkeakoulujärjestelmälle. Yksilöllisellä hyödyllä tarkoitetaan esimerkiksi oman ammatillista ja henkistä kasvua sekä pätevoitymistä. Työyhteisöllisellä hyödyllä tarkoitetaan esimerkiksi pätevyydellistä osaamista. Esimerkiksi työyhteisön kesken voidaan jakaa ideoita liittyen monimateriaaliseen opetukseen. Työelämän hyödyllä tarkoitetaan sitä, miten oma tekeminen kehittyy ja tarkentuu. Hyöty Suomen korkeakoulujärjestelmälle on listattu yhdeksi neljästä aiheesta, mutta se ei ole relevantti tässä tutkimuksessa. Lisä- ja täydenniskoulutuksiin osallistuvilla oli korkeampi motiivi itsekehittymisessä kuin niillä, jotka eivät osallistuneet. (Mäkelä, 1997.)

3.2 Opettajien täydenniskoulutusten haasteet

Lisä- ja täydenniskoulutuksilla on koettu myös kriittisyyttä. Joissakin tapauksissa lisä- tai täydenniskoulutukset eivät ole vastanneet opettajien omia tarpeitaan eikä vaatimuksiaan. Täydenniskoulutuksia ei voida toteuttaa yksilöllisesti opettajien henkilökohtaisten täydenniskoulutustarpeiden tai -toiveiden mukaan, mikä voi aiheuttaa vastahakoisuutta hakeutua täydenniskoulutukseen. Täydenniskoulutuksissa panostetaan yleensä teoriaan eikä niinkään konkreettiseen työntekoon.

Tämän lisäksi on ollut suurta puutetta omien tarpeiden mukaisista täydenniskoulutuksista sekä sijaintikohtaisia ongelmia. Täydenniskoulutuksien järjestäminen on hankalaa siten, että se olisi inklusiivista ympäri maan, eikä vain suurimpien kaupunkien luona. Joillekin opettajille on pientä vastenmielisyyttä lisä- ja täydenniskoulutuksiin myös koulutuksien hinta- ja laatusuhteista sekä mahdollisen omakustanteisuuden vuoksi. Jotkut opettajat kokivat täydenniskoulutuksen turhana, koska he eivät kokeneet tarvitsevansa sitä. (Lehtola & Wilen,

2010.) Lisä- ja täydennyskoulutukseen osallistumista hankaloittaa opettajien oma vapaa-aika, joka rajoittaa etenkin esimerkiksi perheellisiä opettajia osallistumaan koulutukseen (Mäkelä, 1997).

3.3 Täydennyskoulutuksien tarve erityisesti käsityön opetuksen kontekstissa

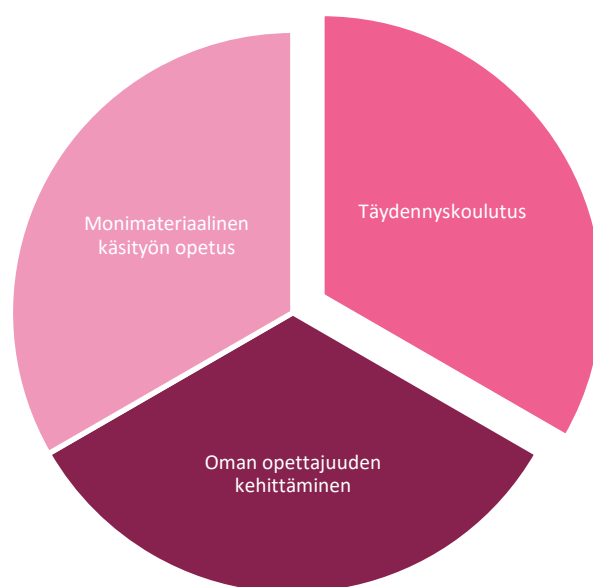
Erityisesti käsityön opetuksessa on tarvetta kehittää opettajia täydennyskoulutuksilla. Täydennyskoulutuksilla on koettu hyötyjä esimerkiksi tietoteknisissä asioissa. On tärkeää tietää, miten käsityön opetussuunnitelmaan kuuluvia tietoteknisiä sovelluksia, kuten piirto-ohjelmia sekä sivustoja käytetään. (OPS, 2014.) Tällä vältetään epävarmuuden tunnetta omassa opettajuudessa. Käsityön opetuksessa tarvitaan moniin erilaisiin aihealueisiin täydennyskoulutuksia, kuten mahdollisiin uudenlaisiin työskentelytapoihin sekä opetusmenetelmiin, syvennystä nykyiseen tietämykseen sekä ideointiin. Käsityössä opettajan oma osaaminen on tärkeässä roolissa erityisesti siksi, koska tämän oma osaaminen voi heikentyä rivakasti, mikäli jotakin aihetta tai työtapaa sekä tekniikkaa ei opeteta säännöllisesti. Täydennyskoulutuksilla toivotaan konkreettisten ideoiden ja ideoinnin lisäksi myös fyysisemmän työskentelyn harjoittamista, esimerkiksi hitsausta sekä teknisen käsityön perusteita. (Lehtola & Wilen, 2010.) Hyötyjä täydennyskoulutuksissa on vähentää kielellisiä mahdollisia haasteita.

Luokanopettajien näkökulmasta on ollut toiveita saada täydennyskoulutuksia sekä yleistä perehdytystä käsityön opetukseen syvemmin. Luokanopettajat kokivat tarvetta täydennyskoulutukseen mahdollisesti suppean pohjatiedon kannalta peruskoulutuksen aikana, joista voi olla oman kokemuksen mukaan pitkiäkin määriä aikaa. Tämä koskee myös muita taito- ja taideaineita kuten kuvataidetta. (Lehtola & Wilen, 2010.)

3.4 Opettajan motivaatio ammattitaidon kehittämisessä

Elinikäinen oppiminen on yksilön jatkuva kehitysprosessi, joka lisää henkilökohtaista pätevyyttä, tässä kohtaa puhutaan opettajan henkilökohtaisesta pätevyydestä eli ammattitaidosta (Lehtinen, n.d.). Opettaja tarvitsee motivaatiota kehittää ammattitaitoaan tarjotakseen oppilaille laadukasta ja ajankohtaista opetusta. Esimerkiksi täydennyskoulutukseen hakeutuminen tai itsenäisesti tiedon selvittäminen ei aina kiireisen uran ohella ole itsestäänselvyys.

Opettajien motivaatioon vaikuttaa monet erilaiset asiat: yleinen työilmapiiri, yleismotivaatio sekä sisäinen ja ulkoinen motivaatio (Jousmäki, Järvinen & Siitonen, n.d.). Yhteinen työilmapiiri voi kehittää opettajan omaa ammattitaitoa. Ilmapiirillä on vaikutus sekä oppilaiden että opettajien motivaatioon ja viihtyvyyteen koulussa. Koulussa pitäisi olla turvallinen ja kannustava ilmapiiri, jossa perustarpeet otetaan huomioon yhdenmukaisuuden tunteen avulla. Yleinen motivaatio on pysyvämpää jotakin tekemistä kohtaan. Sisäisesti motivoitunut opettaja huomioi erilaisten tehtävien haastavuuden sekä vaikeuden, kun taas ulkoisesti motivoitunut opettaja motivoituu esimerkiksi ulkopuolelta tulleista haasteista kuten palkkiosta ja kunniaista. (Jousmäki, Järvinen & Siitonen, n.d.)

Kuvio 2. Täydennyskoulutus monimateriaalisessa opettajuudessa.

Kuvio 2 kuvastaa sitä, miten täydennyskoulutus voi auttaa opettajia täydentämään monimateriaalista käsityön opetusta sekä kehittää omaa opettajuutta. Täydennyskoulutuksella on olennainen rooli erityisesti oman opettajuuden kehittämiseen monista syistä kuten, oman osaamisen ylläpito, ajankohtaisuus opetustöissä sekä oman tekemisen motivaatio. (Lehtola & Wilen, 2010.)

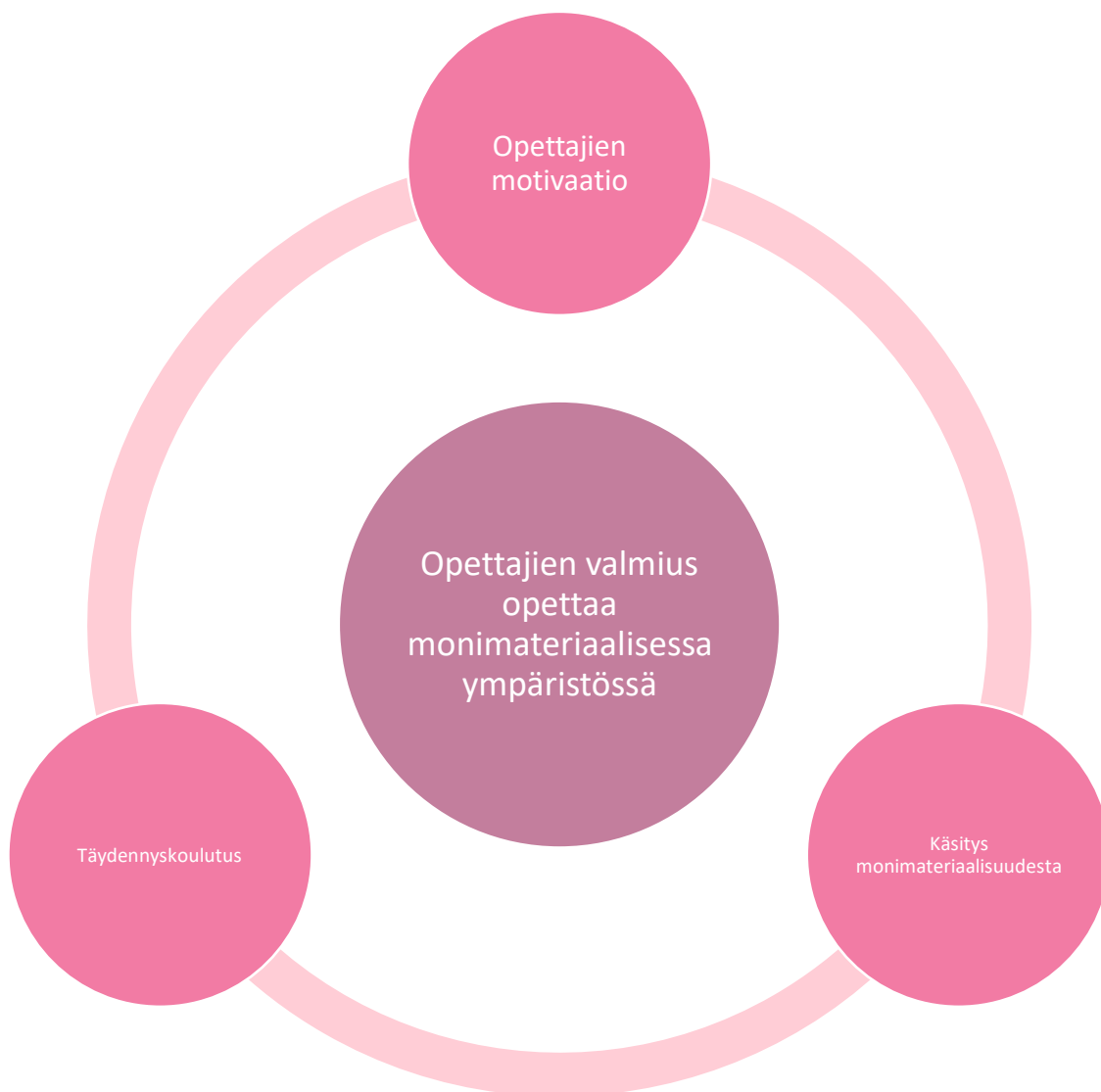
Täydennyskoulutukset ovat osa monimateriaalista käsityön opetusta sekä oman opettajuuden kehittämistä. Täydennyskoulutuksilla voidaan saada erilaisia hyötyjä monimateriaaliseen opetukseen sekä parantaa omaa opettajuutta kehittymällä esimerkiksi uusien tekniikoiden oppimalla tai yleisillä ideoilla toteuttaa käsityön opetusta. (Lehtola & Wilen, 2010.)

Täydennyskoulutukset ovat kuitenkin erillinen osa kuvion 2 kokonaisuudesta.

Täydennyskoulutukset eivät ole kuitenkaan välttämättömiä monimateriaaliseen opettamiseen tai niitä ei vaadita sen toteuttamiseen.

4 Teoreettinen viitekehys ja tutkimuskysymykset

4.1 Teoreettinen viitekehys

Kuvio 3. Teoreettinen viitekehys.

Opettajien valmius opettaa käsitöitä monimateriaalisessa ympäristössä kulminoituu kolmeen tärkeimpään tekijään: opettajan oma käsitys monimateriaalisuudesta, täydennyskoulutuksista sekä opettajan motivaatiosta. Lisäksi kaikki kolme tekijää tarvitsevat toisiaan, esimerkiksi opettaja tarvitsee motivaatiota sekä mahdollisesti täydennyskoulutuksen muodostaakseen kattavan käsityksen monimateriaalisesta käsityöstä niin, että tämä voi soveltaa eri tekniikoita ja materiaaleja luodakseen oppilaalle innostavan käsityön opetusjakson. Tekijät myös tarvitsevat toisiaan niin, että hakeakseen täydennyskoulutukseen, opettaja tarvitsee

jonkinlaisen käsityksen monimateriaalisuudesta sekä motivaatiota oppia ja hakeutua täydennyskoulutukseen. Opettajan luodakseen käsityksen monimateriaalisuudesta, hän saattaa tarvita täydennyskoulutusta sekä motivaatiota muun muassa etsiä tietoa aiheesta.

Tekijät sijoittuvat ulkokehälle tasaisin välimatkoin, eikä kolmella tekijällä ole hierarkkista suhdetta, eli yksi ei ole parempi kuin toinen. Nämä tasavertaiset tekijät kehystävät sitä, mikä on tutkimuksessamme oleellista: luokanopettajien valmiudet ja kyvyt käsityön opetukseen monimateriaalisessa maailmassa ja miten niitä voitaisi parantaa.

4.2 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksessa halusimme tutkia sitä, millaiset valmiudet luokanopettajilla on opettaa käsitöitä monimateriaalisessa ympäristössä. Valitsimme kysymykset sen perusteella, että ne avaisivat meille, miten luokanopettajat kokevat saamaan mahdollisesti tarvittavia täydennyksiä. Esimerkiksi tarvitsevatko vastaajat täydennyskoulutuksia käsityöstä ja minkälaista sisältöä vastaajat toivoisivat käsityön lisäkoulutukselta, sekä pohdintaa siitä, miten tietoa monimateriaalisuudesta voitaisi lisätä opettajien keskuudessa.

Tutkimuskysymyksemme ovat:

1. Tarvitsevatko luokanopettajat käsityön täydennyskoulutuksia?
2. Mitä sisältöä luokanopettajat toivovat käsityön lisäkoulutuksille?
3. Miten tietoa monimateriaalisuudesta voidaan lisätä luokanopettajien keskuudessa?

Valitsimme kysymykset saadaksemme mahdollisimman kattavan käsityksen siitä, onko täydennyskoulutuksille tarvetta sekä mitä niiltä toivottaisiin. Kysymykset ohjaavat saamaan vastauksen pääongelmallemme, eli tarvitsevatko luokanopettajat täydennyskoulutuksia käsityön opettamiseen monimateriaalisilla työtapoilla, ja mitkä sisällöt hyödyttäisivät heitä eniten.

Ensimmäiseksi olisi tärkeää tietää, onko luokanopettajilla ylipäätään mitään tarvetta käsityönopetuksen täydennyskoulutuksille ja kuinka merkitykselliseksi luokanopettajat pitävät koulutuksia itselleen. Koulutukseen hakeutuminen vaatii paljon resursseja sekä opettajalta itseltään motivaatiota oppia uusia työtapoja tai kerrata vanhaa osaamista.

Toiseksi haluamme kartoittaa, mikä on se rajoittava tekijä opettajien keskuudessa, mikä rajoittaa innostavan monimateriaalisen käsityöopetuksen toteuttamista. Kukaan opettaja ei voi osata kaikkia maailman käsityötapoja, mutta onko perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisen käsityöopettamisen toteuttamisessa jotain selkeää puutetta, jota voitaisi täydennyskoulutuksilla paikata.

Kolmanneksi mielestämme olisi hyvä tietää, miten ja mitä tietoa voitaisi lisätä opettajille monimateriaalisesta käsityöstä. Koska tällä hetkellä täydennyskoulutuksia on vaikea käytännössä toteuttaa, haluamme tietää, onko esimerkiksi materiaalioppaalla tai esitteillä mahdollista korjata joitakin aukkoja monimateriaalisen käsityön tietämyksessä. Olisi myös kiinnostavaa tietää, mitä sellaiset asiat voisivat olla.

5 Tutkimuksen toteutus

5.1 Osallistajat ja aineistonkeruu

Tutkimuksemme kohteena oli kaikki työelämässä olevat luokanopettajat. Aluksi meinasimme rajata tutkimuksemme niihin luokanopettajiin, jotka ovat opiskelleet käsityötä sivuaineena, mutta jätimme lopulta rajauksen pois. Teoriassa kaikki luokanopettajat ovat päteviä opettamaan käsityötä kuudenteen vuosiluokkaan asti ja halusimme saada todellisen kuvan kaikkien luokanopettajien osaamisesta opettaa monimateriaalista käsityötä. Kohteenamme oli erityisesti Porin kaupungin luokanopettajat, sillä Porin kaupungissa on monta peruskoulua, johon tutkimuskyselyn voi lähettää.

Haimme tutkimusluvan Porin kaupungilta ja hyväksytyyn luvan saamiseen meni kaksi viikkoa, mikä oli odotuksiamme pidempi aika. Saimme sen onneksi hyväksyttynä takaisin viikolla 8, mutta se oli Satakunnan alueella talvilomaviikko, joten viivytimme kyselylomakkeen lähettämistä viikon 9 alkuun.

Lähetimme kyselylomakkeen Porin koulujen rehtoreille saatekirjeen, tutkimussuunnitelman, tutkimusluvan sekä tietosuojalomakkeen kanssa. Itse kyselylomakkeeseen teimme nettilinkin, jonka liitimme saatekirjeeseen. Koulun rehtori teki päätöksen jakaa kyselylomakkeen tai sähköpostin edelleen henkilökunnalleen, jotka saivat itse päättää vastaamisesta. Suljimme kyselylomakkeen 10.3, jolloin vastauksia oli kerääntynyt 19 kappaletta. Olimme tyytyväisiä lopullisten vastaajien määrään ja käytämme aineistossamme kaikkia saamiamme vastauksia.

5.2 Tutkimusmenetelmä

Tutkimuksemme tulosten analysointiin olemme käyttäneet kvalitatiivista eli laadullista sisällönanalyysiä. Laadullisessa sisällönanalyysissä pyritään tutkimaan objektiivisesti tutkittavien kokemuksia ja vastaamaan tutkimuskysymyksiin sekä tuomaan oleellista tietoa tutkijalle (Elo, ym., 2022). Laadullisessa sisällönanalyysissä ei ole yksiselitteisesti määriteltyä ihannekokoaa hyvän tutkimuksen tekemiseksi, joten tyydymme 19 vastaukseen laadullisen sisällönanalyysin suorittamiseksi (Eskola & Suoranta, 1998). Käytämme teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä, eli haemme ensin valmiiksi tutkittua tietoa tutkimusongelmaamme liittyen ja vertailemme saatuja tuloksia kirjoittamaamme teoriapohjaan (Elo, ym., 2022). Koska osa kysymyksistämme on esitetty Likertin asteikolla, hyödynnämme lisäksi määrällistä eli kvantitatiivista sisällönanalyysiä. Näiden analyysimenetelmien yhdistäminen on perusteltua,

koska Likertin asteikko tuottaa lisätietoa ja tiedon syvyyttä laadulliseen sisällönanalyysiin (Åkerblad, Seppänen-Järvelä & Haapakoski, 2020). Vaikka määrälliseen sisällönanalyysiin vaaditaan yleensä suurempi määrä vastaajia, pyrimme olemaan liikaa yleistämättä Likertin asteikolla saatuja tuloksia ja tarkastelemme niitä yhdessä avoimien vastausten kanssa. Päämenetelmämme on kuitenkin laadullinen sisällönanalyysi ja erityisesti vastausten teemoittelu.

Aloitimme kyselylomakkeen tulosten läpikäymisen ensin tutustumalla itsenäisesti aineistoon Webropolissa. Kun molemmat olivat saaneet ensikäsityksen tuloksista, keskusteltiin havainnoista yleisluontoisesti. Itse analyysi tehtiin valmistelemalla avoimen kysymysten vastaukset teemoittelua varten. Siirsimme vastaukset Webropolista Word-dokumentille, johon vastaajat oli nimetty itse keksityssä algoritmista vastaajasta 1, vastaajaan 19. Kävimme avoimen vastauskentän tuloksia vastaaja kerrallaan, ja aina uuden teeman muodostuessa lisäsimme sen dokumenttiin ja värikoodasimme vastaukset. Koodaamisella saimme aikaan paremman käsityksen teemojen sekä teemoihin liittyvien vastausten määrästä, joka selkeytti sekä havainnollisti syntyviä teemoja molemmille tutkijoille.

Teemoittelussa tekstimassasta on pyrittävä erottelmaan toistuvat asiat ja teemat. Teemoittelu vaatii hyvän teoriapohjan ja teemojen tulee sitoutua tutkimuksen pääongelmaan luontevasti, jotta tuloksista saatu tieto olisi mahdollisimman relevanttia (Eskola, Suoranta, 1998). Koska haluamme tutkimuksessamme selvittää mitä opettajat toivovat käsityön täydennyskoulutuksilta ja onko niille ylipäättään tarvetta, saimme muodostettua vastauksista neljä teemaa, joista saa lisää tietoa kappaleesta 6 “Tulokset”.

5.3 Tutkimusetiikka ja luotettavuus

Hyvän tieteellisen käytännön peruseriaatteita ovat eurooppalaisen tutkimuseettisen ohjeistuksen mukaan luotettavuus, rehellisyys, arvostus ja vastuunkanto (TENK, 2023). Tutkimuksen luotettavuutta olemme huomioineet sillä, että kyselymme täyttäminen toteutettiin anonyymina. Kyselyssä ei vaadittu mitään henkilökohtaisia tietoja, eikä kyselyyn vastanneita ole mahdollista tunnistaa kyselyn vastauksien perusteella. Tutkimuksessamme aineistonkeruu toteutettiin Porin kaupungin kouluissa anonyymien Webropol - kyselylomakkeen avulla. Webropol -kyselylomake ja sen toimivuus testattiin ennen sen jakamista eteenpäin Porin kaupungin kouluihin. Tutkimukseen osallistuvilla henkilöillä on

oikeus saada tietoa tutkimuksen toteutuksesta sekä henkilötietojen ja aineiston käsittelystä. Lisäksi osallistuminen perustuu vapaaehtoisuuteen, ja vastaajilla oli oikeus kieltäytyä vastaamasta kyselyyn millä hetkellä tahansa. (TENK, 2019.) Suomen perustuslain mukaan jokaisella yksilöllä on tieteellinen vapaus. Ihmiseen kohdistuvassa tutkimuksessa eettiset kysymykset korostuvat tutkijan ja tutkittavan kohtaamisessa. (TENK, 2023; Eskola ja Suoranta, 1998.)

Tutkimuseettisten seikkojen toteuttamisen sekä luotettavuuden varmistamiseksi kyselylomakkeen yhteydessä toimitettiin saatekirjeen kanssa tutkimussuunnitelma, tietosuojailmoitus sekä Porin kaupungin myöntämä tutkimuslupa, joissa kuvattiin aineiston käsittelyyn liittyvät käytännöt ja tutkimuksemme tarkoitus sekä vaikutus. Tutkimuksen tulee kunnioittaa ihmisarvoa ja toteuttaa niin, ettei tutkittaville aiheudu haittaa, riskejä tai vahinkoa. Erityisesti henkilötietojen käsittely edellyttää huolellista pohdintaa siitä, miten anonymiteetti ja luottamuksellisuus säilytetään sekä miten tutkittavien yksityisyyttä suojataan. (Eskola & Suoranta, 1998; TENK, 2019.)

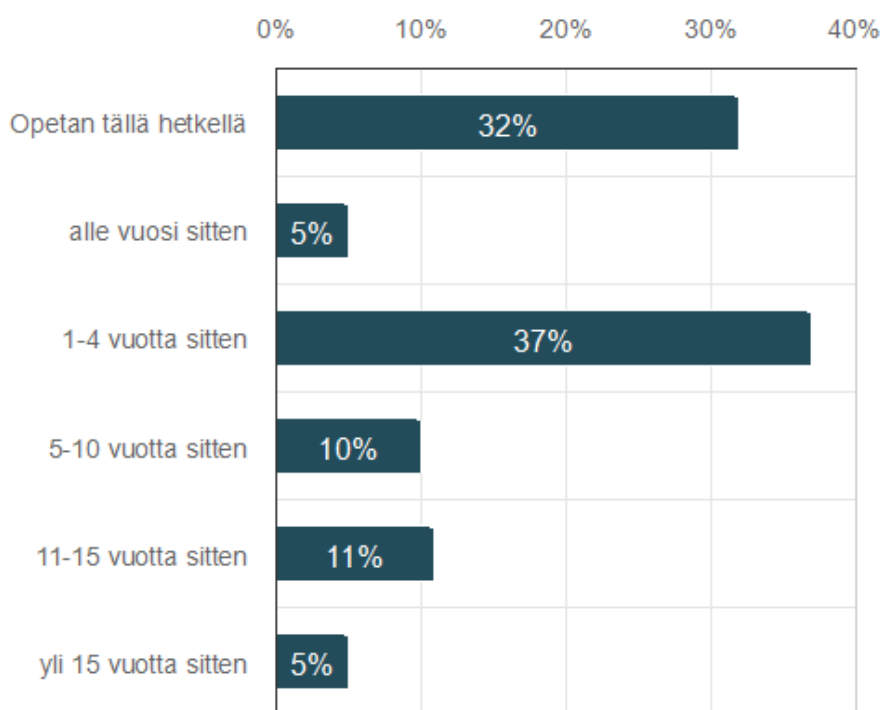
Tutkimusaineiston säilytyksessä noudatamme tietosuojakäytäntöjä. Alkuperäinen aineisto säilytetään Turun yliopiston Seafire-kansiossa, joka on luotu tutkimusta varten. Aineisto hävitetään ja tuhotaan 1.6.2027 mennessä. Tutkimusaineistoon on pääsy ainoastaan tutkijoilla ja tarvittaessa ohjaavalla opettajalla, eikä aineistoa jaeta eteenpäin. (TENK, 2019.)

Laadullisessa tutkimuksessa korostuvat tutkijan vilpittömyys tiedonhankinnassa ja tulkinnassa sekä tutkimuksen läpinäkyvyys. Lukijan on voitava ymmärtää tutkimuksessa tehdyt valinnat ja niiden vaikutukset tulosten tulkintaan. Tästä syystä tutkimuksen tulokset esitetään rehellisesti ja avoimesti, ja mahdolliset tulosten luotettavuuteen vaikuttavat tekijät tuodaan esiin. Tutkimuksessamme käytetyt lähteet ilmoitetaan asianmukaisesti ja niihin viitataan huolellisesti tutkimuksen vilpittömyyden säilyttämiseksi. (TENK, 2019.)

6 Tulokset

6.1 Vastaajien kokemus käsityön opettamisesta sekä koulutustausta

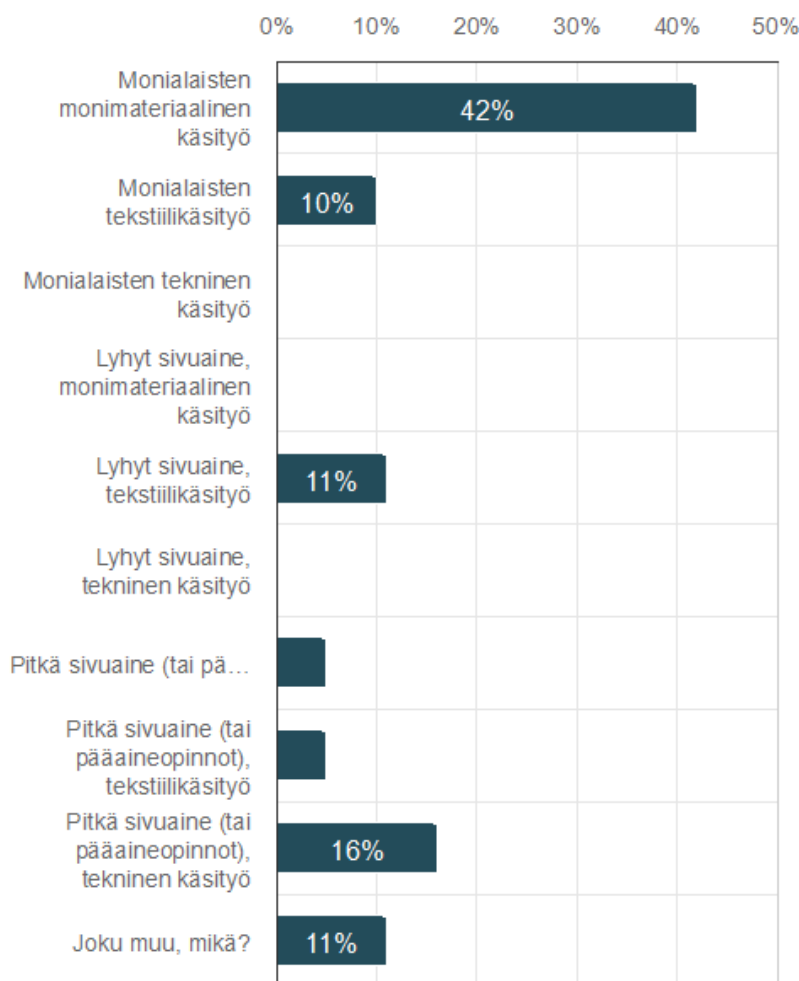
Tutkimuksemme Webropol-kysely on avattu 49 kertaa sekä vastaaminen on aloitettu 23 kertaa. Tutkimukseemme vastasi kuitenkin yhteensä 19 vastaajaa. Vastaajista yli puolet ovat työskennelleet opettajina melko pitkään, vähintään 16 vuotta. Vastaajista vain kolme on työskennellyt opettajana alle viisi vuotta. Otoksemme koostuu pääsääntöisesti siis suhteellisen kokeneista opettajista, joille opetussuunnitelman sisällöt pitäisi olla hyvin tiedossa. Noin kaksi kolmasosaa vastaajista on opettanut käsitöitä perusopetuksessa alle viisi vuotta sitten ja opettajia, jotka eivät ole opettaneet nykyisen opetussuunnitelman aikana on vain noin alle viidesosa vastanneista. Koska monimateriaalisuus on lisätty perusopetuksen opetussuunnitelmaan vasta vuoden 2014 jälkeen, vähintään neljä viidesosaa vastanneista tulisi olla tietoisia monimateriaalisesta käsityön opetuksesta.

Kuvio 4. Vastaajien viimeisin kokemus käsityön opettamisesta perusopetuksessa.

Kysyimme vastaajilta taustaa heidän käsityön opinnoista korkeakoulussa, jotta voisimme kartoittaa monimateriaalisen käsityökasvatuksen opiskelleita joko teknisen tai tekstiilin työtapoja opiskelleista. Annoimme lisäksi vaihtoehdon valita käsityöopinnojen pituus: luokanopettajien monialaisten käsityö, lyhyt sivuaine eli noin 30 opintopistettä tai 15

opintoviikkoa sekä pitkä sivuaine tai pääaineopinnot 60 opintopistettä eli noin 30 opintoviikkoa. Viimeisenä vaihtoehtona oli “Joku muu, mikä?”, joihin olisi voinut lisätä osaamisen esimerkiksi ammatilliselta puolelta tai vielä jonkun koulutuksen, jota emme harkinneet tai epähuomiossa unohtimme.

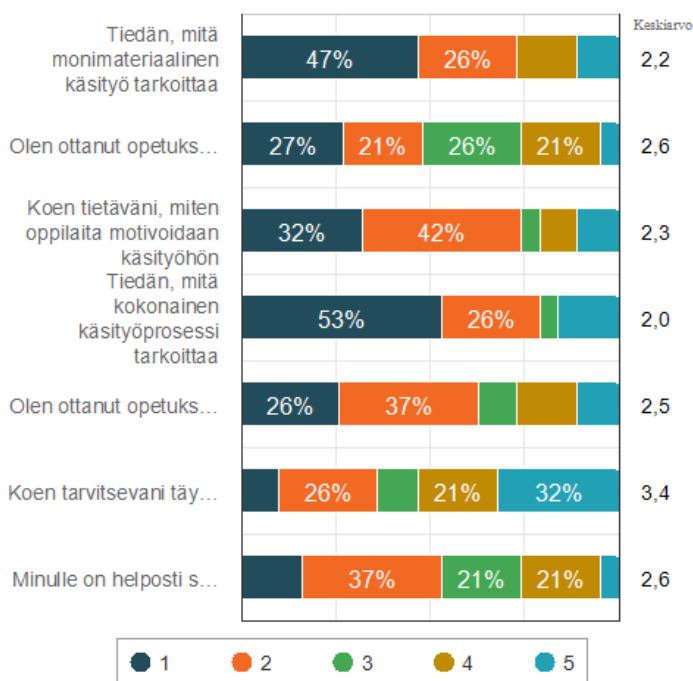
Kuvio 5. Vastaajien käsityön opintojen tausta.

6.2 Vastaajien kokemus monimateriaalisuudesta sekä kokonaisesta käsityöprosessista

Tavoittaaksemme enemmän vastaajia halusimme antaa vastaajille “helpomman” tavan vastata tutkimukseemme oleellisiin kysymyksiin. Päädyimme kysymään kuusi kysymystä Likertin asteikolla ja antamalla vastausvaihtoehdot 1–5. Arvo 1 tarkoittaa, että kysymyksen väite sopii vastaajalle erittäin hyvin ja arvo 5 taas puolestaan tarkoittaa, että se sopii vastaajalle erittäin heikosti.

Likertin asteikolla halusimme selvittää opettajien omaa kokemusta monimateriaalisen käsityön sekä kokonaisen käsityöprosessin kanssa opetuskäytössä. Halusimme jättää opettajien tietämyksen aiheista heidän itsensä arvioitavaksi, sillä emme kokeneet tutkimuksessamme tärkeäksi tietää opettajien absoluuttista tietämystä. Vastaajista jopa kolme neljäsosaa kokee tietävänsä, mitä monimateriaalinen käsityö tarkoittaa. Vaikka tietämys aiheesta on melko korkea, vain alle puolet ovat ottaneet monimateriaalisen käsityön osaksi opetustaan. Neljä viidesosa vastaajista kokee tietävänsä mitä on kokonainen käsityöprosessi ja yli puolet vastaajista käyttää sitä osana opetustaan. Heistä kolme neljäsosaa kokee tietävänsä, miten oppilaita motivoidaan käsityön opetukseen. Vain alle puolet vastaajista kokevat tarvitsevan erittäin paljon tai melko paljon täydennyskoulutusta, kun taas yli puolet kokee tarvitsevan melko vähän sekä erittäin vähän täydennyskoulutusta. Noin puolet kokevat, että heille on helposti saatavilla tietoa monimateriaalisesta käsityöopetuksesta.

Alla olevan kuvion väitteet ovat järjestyksessä ylhäältä alas seuraavat: 1. Tiedän, mitä monimateriaalinen käsityö tarkoittaa, 2. Olen ottanut opetukseeni mukaan monimateriaalista käsityötä, 3. Koen tietäväni, miten oppilaita motivoidaan käsityöhön, 4. Tiedän, mitä kokonainen käsityöprosessi tarkoittaa, 5. Koen tarvitsevani täydennyskoulutusta käsityön opetukseen, jossa hyödynnetään monimateriaalista käsityötä, 6. Minulle on helposti saatavilla tietoa monimateriaaliseen käsityöopetukseen.

Kuvio 6. Vastaajien vastaukset väittämiin Likertin asteikolla.

6.3 Vastaajien toiveet täydennyskoulutusten sisällöille

Kysyimme kyselylomakkeessamme kolme avointa kysymystä: “Mitä toivoisit käsityön täydennyskoulutukselta?”, “Miten monimateriaalisesta käsityöstä saataisiin tietoa helpommin saataville kaikille luokanopettajille?”, sekä “Mitä tietoa haluaisit monimateriaalisesta käsityöstä helpommin saataville?”. Saimme 19 vastaajaa, joista 18 vastasi jotain avoimiin kysymyskenttiin, mikä tarkoittaa sitä, että saimme hieman suppean aineiston analysoitavaksi.

Aluksi jaoimme vastaukset kahdeksaan teemaan, huomasimme vastauksista muodostuvan kolme suurempaa teemaa: työohjeiden saatavuus joko fyysisenä tai verkkosivulla, opetussuunnitelman mukainen käsityö sekä koulutus erilaisiin työtapoihin. Lopuista viidestä teemasta muodostuu kategoria “muut”, johon kuuluu esimerkiksi skeptisyys monimateriaalisuutta kohtaan, rahalliset resurssit, motivaatio ja eriyttäminen sekä ei minkäänlaista tarvetta parantamiselle.

Useampi vastaaja toivoo saavansa opetuksen tueksi esimerkiksi verkossa sijaitsevaa “pankkia”, johon opettajat voisivat jakaa joko töiden ohjeita tai jopa kokonaisen opintojakson toteuttamisen ideoita, jotka voi lisäksi luokitella eri luokka-asteelle sopiviksi.

Vastaaja 10 "Jokin ohjelma, johon voisi listata mitä materiaaleja löytyy ja se antaisi idean, mitä löytyvistä materiaaleista voi tehdä. Eli siis ikäänkuin "reseptipankki" käsitöille."

Vastaaja 1 "Ideoita esim yhdessä paikassa kuvineen ja työohjeineen , ehkä pakkia jonne voi lisätä useampi opettaja omia ideoita"

Opetussuunnitelman mukaisen käsityönopetuksen koulutusta toivoi kahdeksan vastaajaa. Suurin osa vastaajista ei avannut tahtovansa opetussuunnitelmasta tiettyjä sisältöjä, lähinnä yleisluonteisella tasolla.

Vastaaja 19 "OPSin mukaista käsityön tekemistä ja paljon esimerkkejä toteutetuista töistä."

Vastaaja 8 "Käytännöllisiä esimerkkejä monimateriaalisen käsityön opettamisesta suhteessa OPS:n vaatimuksiin."

Käsityön eri työtapojen kertaamista haluaisi seitsemän vastaajaa. Vastaaja joko on kiinnostunut oman vahvuusalueen eli tekstiilin tai teknisen puolen työtapojen kertaamista, joku on myös kiinnostunut oppimaan uutta toisen käsityöpuolen tekniikoita.

Vastaaja 11 "Teknisen työn työtapoja. Vain tekstiilipuoli sujuu tällä hetkellä."

Vastaaja 2 "Olen melko hiljattain käynyt opettajankoulutuksen, ja olen toistaiseksi opettanut vain 1-2.luokkalaisia. Jos opettaisin vanhempia oppilaita, tarvitsisin tukea ompelukoneen käytön opetukseen ja myös muihin "haastavampiin" tekniikoihin."

Eräs vastaaja toivoisi saavansa lisää tietoa, miten käsitöitä voisi opettaa edullisesti sekä kuinka kierrätysmateriaaleja voisi hyödyntää. Vaikka resursseista ainoastaan yksi vastaaja kertoi tutkimuskyselyssämme, pidämme aihetta ajankohtaisena koulumaailmassa. Käsityön opetukseen tarvitaan rahallisia sekä materiaalillisia resursseja ja opettajat voisivat hyötyä vinkeistä resurssien venyttämiseen sekä riittämiseen. Kestävä kehitys ja kierrätys teemoina ovat ajankohtaisia ja niistä voi hyötyä jopa käsityön opetuksessa.

Vastaaja 1 "Eri luokka-asteille töitä ohjeineen ja kuvineen , ehkä enemmän myös nykypäivänä kierrätysteemaista ja edullista tekemistä ."

Lähes kaikki vastaukset ovat myönteisiä monimateriaalista käsityötä kohtaan tai siitä ainakin kaivataan lisää tietoa, on vastaajiimme päätyntä epäileväisempiäkin vastaajia.

Vastaaja 8 "En koe tarvitsevani koulutusta yhtenäiseen käsityöhön tai monimateriaalisuuteen. Asennoidun edelleen hyvin epäilevästi yhtenäistä"

käsityötä ja monimateriaalisuuteen väkisin pyrkimistä kohtaan, vaikka tottakai opsin mukaan opetankin. Tämä epäileväinen asenne aihetta kohtaan varmasti vaikuttaa siihenkin, että en koe koulutusta tarpeelliseksi.

Yksittäisiin käsityötapoihin voisin mielelläni ottaa vastaan koulutusta.”

Vastaaja 8 “Onko monimateriaalisuus itseisarvo vai väline? Viekö se motivaatiota ja työskentelyn iloa oppilailta? Pakotettu yhdistäminen ei tarkoituksenmukaisella tavalla ei ole järkevää.

Eli vastaukseni rivien välistä on luettavissa, että en koe lisäkoulutusta/tiedonjakoa tarpeelliseksi. Jos tietoa halutaan jakaa, verkkokurssit olisivat näistä vaihtoehdoista mielestäni eniten opettajia tavoittavat.”

Kyseisellä vastaajalla on erilainen ja poikkeava pohdintatapa, joka erottuu muiden vastaajien vastauksista. Vastaaja on epäileväinen monimateriaalisuudesta ja monimateriaalisesta opetuksesta käsityön opetuksessa, vaikka hän itse toteuttaa monimateriaalisuutta OPS:in mukaisesti omassa opetuksessaan. Vastaaja ei koe myös minkäänlaista täydennys- tai lisäkoulutusta tarpeelliseksi, muuta kuin yksittäisiin käsityön työstämistapoihin. Vastaaja pohtii myös monimateriaalisuutta epäilevällä näkökulmalla, esimerkiksi viekö monimateriaalisuus pakotettuna oppilaan motivaatiota sekä työskentelyn iloa käsityön teon yhteydessä. Vastaajistamme löytyy erilaisia pohdintoja, jotka korostavat sitä, että oikeita ja vääriä vastauksia ei ole.

Vastaaja 10 ”Näin lähellä eläkeikää en koe tarvitsevani lisäkoulutusta.”

Kyselyn avoimien tulosten mukaan moni vastaajista hyötyisi täydennyskoulutuksesta monimateriaalisessa käsityönopetuksessa. Yksi vastaajaa korostui kyselyiden vastauksista yllä olevan vastaajan mukaan lukien. Kyseinen vastaaja kertoi avoimessa vastauksessaan tarpeettomuudestaan lisäkoulutukselle lähestyessään eläkeikää.

7 Johtopäätökset

7.1 Monimateriaalisuus opetuksen lähtökohtana

Tutkimuksemme teoriaosuudessa on käsitelty paljonkin monimateriaalisuutta sekä sen haasteita ja eheyttävää vaikutusta. Saamamme vastaukset eivät täysin vastaa tai tue tuloksia, joita kyselylomakkeen kysymyksillä haimme. Suurin osa vastauksista liittyi enemmän täydennyskoulutusten teemaan, mikä vesitti monimateriaalisuuden teoriaosuutta.

Kuten Lindfors ja Jaatinen (2016) kirjoittavat tutkimuksessaan, opetussuunnitelma ei tarjoa opettajille selkeää esimerkkiä valmistettavista käsitöistä, joihin vastaajamme kokevat tarvitsevansa tukea. Perusopetuksen opetussuunnitelma jättää varaa tulkinnalle, mikä saattaa aiheuttaa hankaluuksia tai mietityttää varsinkin niitä opettajia, jotka eivät opeta tällä hetkellä käsitöitä tai siitä on jo paljon aikaa.

Ainoastaan yksi vastaaja oli huolissaan siitä, miten käsityötä voidaan opettaa alakoulussa edullisesti sekä kestävän kehityksen kannalta. Lepistö ja Lindfors (2015) pitävät tutkimuksessaan tärkeänä sitä, että oppilaat pääsevät kokemaan käsillään erilaiset materiaalit, jotta ymmärrys luonnosta ja sen moninaisuudesta lisääntyisi lapsen ajattelussa. Kestävä kehitys aiheena koulumaailmassa on tärkeä, ja sitä on tärkeää myös opettaa käsityön kontekstissa.

7.2 Tukea opettajille lisä- ja täydennyskoulutuksella

Tutkimuskyselyn tulosten perusteella luokanopettajat hyötyisivät nettimateriaalipankista, jonne voi ladata työohjeita opetustarkoitukseen. Työohjeet perustuvat perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisiin tavoitteisiin eri luokka-asteilla. Työohjeet olisivat internetissä helposti saatavilla ja valtakunnallinen materiaalipankki hyödyttäisi kaikkia Suomen opettajia, jotka opettavat käsitöitä. Innostavan käsityönopetuksen takaamiseksi olisi tärkeää järjestää tarpeellisia lisä- tai täydennyskoulutuksia joko etäluentona tai lähikoulutuksena, jotka olisivat helposti saavutettavissa. (Lehtola & Wilen, 2010.)

Osa vastaajista toivoi erityisesti konkreettista työskentelyä ja kertausta käsityön opetuksessa (Lehtola & Wilen, 2010). Luokanopettajat kaipaavat käsityön opettamiseen täydennys- ja lisäkoulutuksia, erityisesti työtapojen kertaamista. Opettajakoulutuksessa ei ehditä syventymään jokaiseen käsityötekniikkaan, joten käsityötekniikkojen opettelu yleensä jää

opettajan omalle vastuulle. Tuloksista tuli myös ilmi, että jotkut opettajat ovat valmiita opiskelemaan tai opettelemaan monimateriaalisen käsityön, mikäli tämä on opiskellut vain tekstiili- tai teknisen käsityön.

Vaikka käsityön täydennyskoulutuksia tarvitaan luokanopettajille, on niiden käytännön toteuttaminen huomattavasti hankaloitunut Ylen (2024) artikkelin mukaan, sillä koulutustuesta on vähennetty merkittävä määrä resursseja. Tämän vuoksi täydennyskoulutuksesta on maksettava isompi osa itse. Myös oikeanlaisen täydennyskoulutuksen toteuttaminen sekä osallistuminen voi olla haasteellista. Tähän on syynä esimerkiksi täydennyskoulutuksen laajat toiveet huomioiden resurssien vähennykset. (YLE, 2024.) Kuitenkin osa vastaajista ei koe tarvitsevansa minkäänlaista täydennyskoulutusta. Osa syystä oli monimateriaalisuuden epäröivä näkökulma sen oleellisuudesta, ja jotkin vastaajat eivät kokeneet sitä vain kokemansa perusteella tarpeelliseksi. Joku vastaaja ei koe tarvitsevansa täydennyskoulutusta eläkeiän lähestymisen vuoksi. (Lehtola & Wilen, 2010.)

Joistakin vastauksista voidaan yhdistää oppilaiden hyöty täydennyskoulutuksella. Vastauksissa tämä ei ole suoraan sanottu, mutta on pääteltävissä, että täydennyskoulutuksilta saaneiden uusien ideoiden ja vaihtoehtojen antaminen oppilaille voi lisätä heidän motivaatiotansa työskentelyyn ja oppimiseen käsityön opetuksessa. (Lehtola & Wilen, 2010.) Tämä voi herättää oppilaissa uutta intoa myös monimateriaalisessa käsityön työskentelyssä.

7.3 Kyselylomakkeen epäkohdat ja tulkinnanvaraisuus

Esitiedoissa vastaajista vähän alle puolet oli vastannut opiskelleensa monialaisten monimateriaalisen käsityön, mikä mielestämme on melko suuri osuus vastaajista ottaen huomioon sen, että selvästi yli puolet vastaajista on ollut työelämässä ennen monimateriaalisen käsityön tuomista perusopetukseen, saati sitten yliopistoon. Vain 8 vastaajaa eli hieman alle puolet vastaajista ilmoittaa opiskelleensa joko tekstiilin tai teknisen käsityön opettajakoulutuslaitoksessa. Tämä epähuomio voi johtua esimerkiksi siitä, että vastaaja on lukenut kysymyksen nopeasti ja ajatellut sen kysyvän sitä käsityötä, jota opettaa tällä hetkellä. Todellista syytä tälle virhemarginaalille emme osaa sanoa.

Lisäksi esitiedoissa kysyimme koulutustaustaa, joihin kaksi oli vastannut “joku muu, mikä?” Eräs vastaaja oli vastannut “Monialaisten sekä tekninen että tekstiilikäsityö”, joka tarkoittaa

monialaisten monimateriaalista käsityötä. Kyselylomakkeemme olisi voinut tarkentaa, että mitä monimateriaalinen käsityö tarkoittaa epäselvyyksien vähentämiseksi. Toinen vastaaja vastasi “Lyhyt sivuaine 18 opintoviikkoa”, joka todennäköisesti vastaa vaihtoehtoa “lyhyt sivuaine”. Olimme laittaneet kyselylomakkeeseen, että lyhyt sivuaine olisi noin 15 opintoviikkoa, eli aiheesta saamamme tieto on mahdollisesti väärässä tai kyseinen henkilö on opiskellut suuremman määrän käsityötä.

Kyselylomakkeessamme olisimme voineet olla selkeämpiä termeistä sekä lyhyen tai pitkän käsityön sivuaineen opintoviikkomäärästä. Saimme siitä huolimatta mielestämme riittävän määrän vastauksia ja suurimmalla osalla ei vaikuttanut olevan hankaluuksia vastata kyselylomakkeen kysymyksiin.

8 Pohdinta

Monimateriaaliseen opettamiseen vaikuttaa monet tekijät, usein eri tekniikoiden käsityöluokat eli teknisen ja tekstiilikäsityön luokkahuoneet ovat erillään toisistaan, jolloin materiaalien yhdistäminen kesken käsityöprosessia vaikeutuu. Vaikka se ei ole mahdotonta, on saavutettavuustekijät joillekin opettajille kynnyksinä toteuttaa monimateriaalista käsityötä. Kouluissa työskentelevät opettajat ovat usein joko teknisen tai tekstiilikäsityön opiskelleita, jolloin materiaalitietämys sekä tekniikkatietämys eri puolen käsitöissä jää heikoksi. Tällöin yhteisten töiden suunnittelu perusopetuksen opetussuunnitelman mukaisilla tavoitteilla sekä oppilaita innostavalla tavalla on hankalaa. Se vaatii opettajilta perehtymistä toisen tekniikan käsitöihin sekä sujuvaa kommunikaatiota käsityöopettajien välillä. Tutkimuksessamme tuli ilmi, että opettajat voisivat hyötyä yhteisestä materiaalipankista, jonne opettajat voisivat suunnitella opetussuunnitelman mukaisia monimateriaalisia käsityöprojekteja hyvillä sekä tarkkoilla ohjeilla, jotta saavutettavuus käsityöopetukseen monimateriaalisesti lisääntyisi.

Taito- ja taideaineiden vähenevät tuntimäärät tarkoittavat myös sitä, että opettajille sekä oppilaille jää yhä vähemmän aikaa toteuttaa töitä ja eri tekniikat saattavat jäädä vain pintaraapaisun tasolle. Toisaalta monimateriaalinen käsityö ohjaa käyttämään mahdollisimman laajasti eri tekniikoita yhteen työhön, jolloin yksittäiset projektit voivat olla lyhyempiä, mutta ne vaatisivat enemmän aikaa ja vaiheita.

Täydennyskoulutuksia tarvitaan erityisesti monimateriaalista käsityötä opettaville luokanopettajille. Täydennyskoulutuksia voitaisi tehdä saavutettavammaksi esimerkiksi virtuaalisilla keinoilla tai toteuttaa täysin konkreettisella lähiopetuksella.

Täydennyskoulutuksen toteutumiseen vaikuttaa moni asia: erityisesti lähiopetuksella opetettavaan täydennyskoulutukseen vaikuttaa täydennyskoulutuksien saavutettavuus sekä resurssipula. Vaikka täydennyskoulutuksia voitaisi toteuttaa sijainnin kannalta saavutettavissa kohteissa, tulee ongelmaksi resurssisyys suurien leikkausten jälkeen. Vaikka virtuaalisilla keinoilla toteutettava täydennyskoulutus olisi mahdollinen, se ei opeta asioita niin konkreettisesti lähiopetukseen verrattuna. Käsitöitä ja sen opetusta tehdään käsin eli virtuaalinen opetus vaatii luokanopettajalta suurta motivaatiota tekniikoiden opetteluun sekä tiloja, joissa niitä voi tehdä. Ei ole itsestäänselvyys, että luokanopettaja voi harjoitella esimerkiksi teknisen käsityön työtapoja tai laitteiden käyttöä itsenäisesti.

Jatkotutkimusaiheena voisimme nähdä esimerkiksi monimateriaalisen käsityöopetuksen toteutumisen peruskoulun ylemmillä luokilla 7-9, vaikka se ei täysin sovi tähän tutkimukseen. Halusimme keskittyä nimenomaa luokanopettajiin, sillä kaikki heistä eivät opeta käsitöitä, vaikka heillä olisi pätevyys toteuttaa peruskoulun luokkien 1-6 käsitöitä. Aineenopettajat ovat taas alansa ammattilaisia, vaikka haasteita monimateriaaliseen opetukseen löytyy sieltäkin. Lisäksi voisi olla mielenkiintoista tutkia, miltä mahdollisen täydennyskoulutuksen rakenne näyttäisi ja mitä sisältöjä siellä tulisi olla.

Lähteet

- Elo, S. Kajula, O. Tohmola, A. & Kääriäinen, M. (2022). Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. HOITOTIEDE 2022, 34 (4), 215–225.
<https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128987> Luettu 2.4.2025.
- Eskola, J. Suoranta, J. (1998). Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Kustannusosakeyhtiö Vastapaino. Luettu 2.4.2025.
- Jousmäki, M. Järvinen, M. & Siitonen, M. (N.d.). Opettajan käsityksiä omasta motivaatiostaan ja tavastaan opettaa. Tampereen ammattikorkeakoulu & Ammatillinen opettajakorkeakoulu.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/20866/Jousmaki_Jarvinen_Siitonen.pdf?sequence=2 Luettu 14.4.2025.
- Kokko, S. Kouhia, A. & Kangas, K. (2020). Finnish craft education in turbulence: Conflicting debates on the current National Core Curriculum. *Techne Series - Research in Sloyd Education and Craft Science A*, 27(1), 1–19.
<https://journals.oslomet.no/index.php/techneA/article/view/3562> Luettu 2.4.2025.
- Krapi, S. Lindfors, E. & Rönkkö, M. (2019). Käsiyötä yhdessä opettaen – arvot opettajien tekemän yhteistyön pohjana. *Ainedidaktisen tutkimusseuran tutkimuksia* 16. Suomen ainedidaktinen tutkimusseura.
<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/677d28a2-dbd9-4160-8582-300248e0d1dc/content> Luettu 2.4.2025.
- Lehtinen, J. (N.d.). Opettajuus, työkyky, motivaatio. Pro Gradu -tutkielma. Tampereen yliopisto. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/78158/gradu01942.pdf?se->
 Luettu 14.4.2025.
- Lehtola, K. & Wilen, L. (2010). Täydennyskoulutus auttaa jaksamaan ja antaa uutta tietoa. Itä-Suomen aluehallintovirasto. <https://docplayer.fi/20120649-Taydennyskoulutus-auttaa-jaksamaan-ja-antaa-uutta-tietoa.html> Luettu 2.4.2025.
- Lepistö, J. & Lindfors, E. (2015). From Gender-segregated Subjects to Multi-material Craft: Craft Student Teachers' Views on the Future of the Craft Subject. *FORM academic*.
<https://journals.oslomet.no/index.php/formakademisk/article/view/1313> Luettu 2.4.2025.
- Lindfors, E. Marjanen, P. & Jaatinen, J. (2016). Tyttöjen ja poikien käsityöstä monimateriaaliseksi käsityöksi—käsityön opetusta 150 vuotta. Rauman yksikön 120-vuotisjuhlajulkaisu. Rauma, Finland: Turun yliopisto. Luettu 2.4.2025.

- Manninen, M. & Rissanen, M. (2019). Perusopetuksen tehtävänä on tarjota yleissivistystä, myös kädentaidoissa. Opetusneuvos, opetushallitus.
<https://www.oph.fi/fi/blogi/perusopetuksen-tehtavana-tarjota-yleissivistysta-myo-kadentaidoissa> luettu 1.4.2025.
- Mäkelä, V. (1997). Opettajien lisäkoulutuksen tuloksellisuus opettajien, esimiesten ja opiskelijoiden arvioimana. Tampereen Yliopisto. Luettu 27.3.2025.
- Opettajien ammattijärjestö. (2024). Kunnalliset peruskoulut. OAJ.fi.
<https://www.oaj.fi/tyoelamaopas/tyoaika/kunnalliset-peruskoulut/#:~:text=Suunnittelu-%20ja%20koulutus%C3%A4iv%C3%A4t> Luettu 2.4.2025.
- Opetushallitus. (2014). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.
<https://eperusteet.opintopolku.fi/#/fi/perusopetus/419550/25/oppiaineet/530524> Luettu 2.4.2025.
- Pöllänen, S. Rönkkö, M. Salonen, A. Härkki, T. & Lindfors, E. (2021). Monimateriaalisuus perusopetuksen käsityössä. Suomen ainedidaktinen tutkimusseura.
<https://helda.helsinki.fi/server/api/core/bitstreams/3cde3be4-b4e4-41aa-a87f-2ee9f6d5f992/content> Luettu 2.4.2025.
- Pöllänen, S. & Kröger, T. (2004). Näkökulmia kokonaiseen käsityöhön. Teoksessa J.Enkenberg & E. Savolainen & P. Väisänen (toim.), Tutkiva opettajankoulutus - taitava opettaja (s. 160–172). Joensuun yliopisto: Savonlinnan opettajankoulutuslaitos.
https://www.researchgate.net/publication/235978368_Nakokulmia_kokonaiseen_kasityohon Luettu 2.4.2025
- Tutkimuseettinen tiedekunta. (2023). Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja.
https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf Luettu 2.4.2025.
- Tutkimuseettinen tiedekunta. (2019). Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja.
https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarvioinnin_ohje_2020.pdf Luettu 2.4.2025
- Vistbacka, N. (2023). Yhteisopettajuus käsityönopetuksessa- käsityönopettajan ja luokanopettajan yhteisopettajuudesta. Pro Gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto.
<https://helda.helsinki.fi/bitstreams/5ea354dd-c75e-4b5b-84d5-0e440c5b6bb2/download> Luettu 2.4.2025.

Suomen yleisradio. (2024). YLE.fi. <https://yle.fi/a/74-20116151#:~:text=Opettajien%C3%A4ydennyskoulutuksen%20rahoitusta%20ol laan%20ensi%20vuodesta%20alkaen%20leikkaamassa,ja%20se%20n%C3%A4kyv% 20jo%20valtion%20ensi%20vuoden%20budjettiesityksess%C3%A4>. Luettu 2.4.2025.

Åkerblad, L. Seppänen-Järvelä, R. & Haapakoski, K. (2020). Integrative Strategies in Mixed Methods Research. *Mixed Methods International Research Association*. Volume 15, Issue 2. <https://doi.org/10.1177/1558689820957125> Luettu 2.4.2025.

Liitteet

Liite 1. Saatekirje

Hei!

Opiskelemme käsityökasvatuksen 3. vuosikurssia Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksessa Rauman kampuksella. Teemme kandidaatintutkielmaa luokanopettajien valmiuksista opettaa käsitöitä monimateriaalisessa ympäristössä, eli kartoitamme tarvetta sekä sisältöä mahdollisille täydennyskoulutuksille käsityön monimateriaalisuuteen liittyen.

Kyselyyn voit osallistua, vaikka et opettaisi käsitöitä tällä hetkellä, kunhan olet käynyt luokanopettajan monialaiset opinnot. Kyselylomakkeessa on yhteensä 10 kysymystä, ja ne ovat luonteeltaan valintakysymyksiä sekä kaksi avointa kysymystä. Kyselyyn vastaamiseen kuluu aikaa noin 5–10 minuuttia. Lomake on avoinna 10.3.2024 asti.

Vastaaminen kyselyyn on vapaaehtoista ja sen voi keskeyttää milloin tahansa. Vastaus tapahtuu anonymisti, eli sinun ei tarvitse antaa henkilötietoja kyselyssämme. Vastauksia käsitellään ja säilytetään luottamuksellisesti. Vastaukset hävitetään tietoturvallisesti 1.6.2027 mennessä. Tietosuojailmoitus on viestissä liitteenä.

Kiitämme jo ennakoon!

Ystävällisin terveisin,

Hilla Meri
Essi Soukainen

Liite 2. Tietosuojailmoitus

Turun yliopisto
University of Turku

Tietosuojailmoitus

38 (43)

EU:n yleinen tietosuoja-asetus,
artiklat 13 ja 14

1. Rekisterin nimi	Luokanopettajien kokemuksia monimateriaalisessa ympäristössä
2. Rekisterinpitäjä	Hilla Meri hameri@utu.fi
3. Vastuuhenkilön yhteystiedot	Hilla Meri hameri@utu.fi
4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot	DPO@utu.fi +358 29 450 4361
5. Henkilötietojen käsittelyn tarkoitukset ja käsittelyn oikeusperuste	<p>Tutkimuksessa kerätään vastauksia luokanopettajien kokemuksia monimateriaalisessa ympäristössä. Sähköpostiosoitteita käytetään kyselyn lähettämiseen. Kyselyssä kerätään tietoa luokanopettajien kokemuksista monimateriaalisessa ympäristössä esimerkiksi opetuksen kokemuksen määrästä, taustasta, monimateriaalisuuden tietämyksestä sekä mahdollisen täydennyskoulutuksen tarpeesta.</p> <p>Henkilötietojen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukaisena käsittelyperusteena on</p> <p>☒ käsittely on tarpeen tieteellistä tutkimusta varten (yleinen etu 6 art. 1 a-kohta)</p> <p>☐ rekisteröity on antanut suostumuksensa henkilötietojen käsittelyyn (suostumus 6 art. 1 e-kohta)</p> <p>☐ muu mikä _____</p>
6. Käsiteltävät henkilötietoryhmät	<p>Rekisteriin talletetaan rekisteröidystä seuraavia taustatietoja: Suurinpiirteinen tieto opettajauran pituudesta, kuinka kauan käsityön opettamisesta on aikaa sekä taustat käsityön opinnoista. Lisäksi kysymme rekisteröidyiltä kokemuksia käsityön opettamisesta, tietoa monimateriaalisuudesta ja ehdotuksia mahdollisten täydennyskoulutusten sisällölle.</p>

Turun yliopisto • University of Turku

FI-20014 Turun yliopisto, Finland • www.utu.fi

Puhelin/Telephone +358 29 450 5000 • Faksi/Fax +358 29 450 5040

<p>7. Henkilötietojen vastaanottajat ja vastaanottajaryhmät.</p>	<p>Aineistoa ei käsittele mikään/ kukaan muu taho, kuin tutkimusryhmä itse. Tutkimustietoja ei luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.</p>
<p>8. Tiedot tietojen siirrosta kolmansiin maihin</p>	<p>Henkilötietoja ei luovuteta EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.</p>
<p>9. Henkilötietojen säilyttämisaika tai sen määrittämisen kriteerit</p>	<p>Emme kerää tutkimuksessa henkilötietoja. Tutkimuksen aineisto säilytetään 1.6.2027 asti Turun yliopiston tietoturvallisella Seafire-alustallasalasanakirjautumisella suojattuna. Tämän jälkeen tiedot tuhoetaan tietoturvallisesti.</p>
<p>10. Rekisteröidyn oikeudet</p>	<p><i>Kun kohdassa 5 on valittu ensimmäinen kohta (tieteellinen tutkimus), lisää tämä teksti:</i></p> <p>Rekisteröidyllä on oikeus pyytää pääsy häntä itseään koskeviin henkilötietoihin sekä oikeus pyytää tietojensa oikaisemista tai poistamista taikka käsittelyn rajoittamista tai vastustaa niiden käsittelyä. Oikeutta henkilötietojen poistamiseen ei sovelleta tieteellisessä tai historiallisessa tutkimustarkoituksessa silloin, kun poisto-oikeus todennäköisesti estää tai vaikeuttaa käsittelyä.</p> <p>Rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle. Yhteyshenkilö rekisteröidyn oikeuksiin ja velvollisuuksiin liittyvissä asioissa on Turun yliopiston tietosuojavastaava, yhteystiedot ilmoituksen alussa.</p>

<p>11. Tiedot siitä, mistä henkilötiedot on saatu</p>	<p>Tutkimuksen kysymykset on lähetetty oppilaitosten rehtoreiden sähköpostiosoitteisiin, jotka löytyvät internetistä (esimerkiksi kunnan Peda.net). Oppilaitoksen rehtori on välittänyt tutkimuksen kysymykset henkilöstön sähköpostiosoitteisiin. Meille ei jää tietoa siitä, kuka tai mitkä sähköpostiositteet ovat vastanneet kyselyyn.</p>
<p>12. Tiedot automaattisen päätöksenteon ml. profiloinnin olemassaolosta</p>	<p>Tietoja ei käytetä automaattiseen päätöksentekoon tai profiloinnin tekemiseen.</p>

Liite 3. Webropol -kysely

Luokanopettajien valmiudet opettaa monimateriaalisessa ympäristössä

Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

Opiskelemme käsityökasvatuksen 3. vuosikurssia Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksessa Rauman kampuksella. Teemme kandidaatintutkielmaa luokanopettajien valmiuksista opettaa käsitöitä monimateriaalisessa ympäristössä, eli kartoitamme tarvetta sekä sisältöä mahdollisille täydennyskoulutuksille käsityön monimateriaalisuuteen liittyen.

Kyselyyn voit osallistua, vaikka et opettaisi käsitöitä tällä hetkellä, kunhan olet käynyt luokanopettajan monialaiset opinnot. Kyselylomakkeessa on yhteensä 13 kysymystä, joista kymmenen on monivalintakysymyksiä ja kolme avointa kysymystä. Kyselyyn vastaamiseen kuluu aikaa noin 5–10 minuuttia. Lomake on avoinna 3.3.2024 asti.

Vastaaminen kyselyyn on vapaaehtoista ja sen voi keskeyttää milloin tahansa. Vastaus tapahtuu anonymisti, eli sinun ei tarvitse antaa henkilötietoja kyselyssämme. Vastauksia käsitellään ja säilytetään luottamuksellisesti. Vastaukset hävitetään tietoturvallisesti 1.6.2027 mennessä. Tietosuojailmoitus on viestissä liitteenä.

Kiitos paljon vastauksestasi!

Terveisin Hilla Meri ja Essi Soukainen

Linkki tietosuojailmoitukseen

<https://seafile.utu.fi/f/e484a94ce5f84942aebc/>

1. Kuinka monta vuotta olet työskennellyt luokanopettajana? *

- alle vuoden
- 1-4 vuotta
- 5-10 vuotta
- 11-15 vuotta
- 16-25 vuotta
- yli 25 vuotta

2. Milloin olet viimeksi opettanut käsitöitä perusopetuksessa? *

- Opetan tällä hetkellä
- alle vuosi sitten
- 1-4 vuotta sitten
- 5-10 vuotta sitten
- 11-15 vuotta sitten
- yli 15 vuotta sitten

3. Mikä on taustasi käsityön opinnoista? *

Sivuaine ja erikoistumisopinnot tarkoittavat samaa asiaa. Lyhyt sivuaine on 30 opintopistettä eli 15 opintoviikkoa. Pitkä sivuaine on 60 opintopistettä eli 30 opintoviikkoa.

- Monialaisten monimateriaalinen käsityö
- Monialaisten tekstiilikäsityö
- Monialaisten tekninen käsityö
- Lyhyt sivuaine, monimateriaalinen käsityö
- Lyhyt sivuaine, tekstiilikäsityö
- Lyhyt sivuaine, tekninen käsityö
- Pitkä sivuaine (tai pääaineopinnot), monimateriaalinen käsityö
- Pitkä sivuaine (tai pääaineopinnot), tekstiilikäsityö
- Pitkä sivuaine (tai pääaineopinnot), tekninen käsityö
- Joku muu, mikä? _____

4. Miten seuraavat väittämät sopivat sinulle? 1 = erittäin paljon, 2 = melko paljon, 3 = ei vähän, mutta ei paljoa, 4 = melko vähän, 5 = erittäin vähän

	<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
<i>Tiedän, mitä monimateriaalinen käsityö tarkoittaa *</i>					
<i>Olen ottanut opetukseeni mukaan monimateriaalista käsityötä *</i>					
<i>Koen tietäväni, miten oppilaita motivoidaan käsityöhön *</i>					

<i>Tiedän, mitkä kokonainen käsityöprosessi tarkoittaa *</i>	
<i>Olen ottanut opetuksessani huomioon kokonaisen käsityöprosessin *</i>	
<i>Koen tarvitsevani täydennyskoulutusta käsityön opetukseen, jossa hyödynnetään monimateriaalista käsityötä *</i>	
<i>Minulle on helposti saatavilla tietoa monimateriaaliseen käsityöopetukseen *</i>	

- 5. Mitä toivoisit käsityön täydennyskoulutukselta? (esim. yksittäisten työtapojen kertaaminen, yhtenäinen käsityön koulutus, OPS:in mukainen käsityö) ***

- 6. Miten monimateriaalisesta käsityöstä saataisiin tietoa helpommin saataville kaikille luokanopettajille? (esim. esitteitä, nettisivuja, verkkokursseja) ***

- 7. Mitä tietoa haluaisit monimateriaalisesta käsityöstä helpommin saataville? ***
